

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАСВА

09

2023р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК28.2 «ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ»**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 10 - природничі науки

Спеціальність: 106 – географія

Освітньо-професійна програма: «Географічні основи природокористування та регіонального і муніципального розвитку»

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна та соціальна географія України». – Одеса: ОНУ, 2023 _14_ с.

Розробник: **Анатолій Молодецький**, кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму.

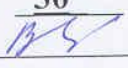
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від. “ 30 ” серпня _____ 2023 р.
Завідувач кафедри (**Олександр ТОПЧІВ**)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП «Географічні основи природокористування та регіонального і муніципального розвитку»

 (**Антоніною Шашеро**)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від. “ 30 ” серпня _____ 2023 р.
Голова НМК (**Віталій СИЧ**)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20 ____ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20 ____ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20 ____ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	
Загальна кількість: кредитів – 5 годин – 150 змістових модулів – 2.	Галузь знань <u>10 - природничі науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>106 - географія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший</u> (бакалаврський)	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4 - й	9 - й
		<i>Семестр</i>	
		7- й	9 -й
		<i>Лекції</i>	
		40	18 год.
		<i>Практичні</i>	
		20	8 год.
		<i>Лабораторні</i>	
			2 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		90	122 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит, курсова робота	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни - отримання здобувачами освіти компетентностей, необхідних для практичної роботи у закладах загальнодержавного, регіонального та місцевого управління з теоретичних та прикладних аспектів сучасної економічної, соціальної та політичної географії України, усвідомлення її місця в світі згідно з природно-ресурсним, соціально-демографічним та воєнно-політичним потенціалом.

Основними завданнями дисципліни «Економічна та соціальна географія України» є:

1) Познакомити здобувачів освіти з місцем країни в світових параметрах та на континентальному рівні; 2) Надати здобувачам навички аналізу та інтерпретації кількісних та якісних характеристик природних ресурсів, економіки та соціальної сфери України; 3) Надати здобувачам компетентності з аналізу інформаційних джерел та польових досліджень для подальшого використання у практиці діяльності органів управління та громадських організацій; 4) Навчити здобувачів правильно орієнтуватися у стані та перспективах територіальної організації населення та господарства на регіональному та муніципальному рівнях; 5) Надати здобувачам знання з засад територіальної організації власного бізнесу у місцевих умовах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) **загальні компетентності (ЗК): ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння предметної діяльності. **ЗК7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

б) **спеціальні/фахові (СК/ФК): СК2.** Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. **СК4.** Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтно-оболонки. **СК7.** Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. **СК9.** Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. **СК12.** Здатність здійснювати геопросторові дослідження природних і суспільних явищ для формування практичних цілей та рекомендацій щодо сталого розвитку територіальних громад, міст, урбанізованих ареалів та регіонів в Україні.

Програмні результати навчання:

Р03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

Р05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

Р09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах

Р11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти:**

- 1) пояснювати закономірності організації географічних процесів на території країни;
- 2) збирати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел в сфері географічних наук та у відповідності до територіальної специфіки країни;
- 3) аналізувати склад і будову природних та суспільних процесів у відповідності до фахової спеціалізації щодо різних рівнів просторово-часових масштабів;
- 4) застосовувати знання цілей сталого розвитку та можливостей своєї сфери для досягнення поставленої мети в межах України та її територіальних складових.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика населення, господарства і соціальної сфери України.

Тема 1. Місце України в світі. Загальні характеристики території, населення, господарства. Макроекономічні та демографічні показники за статистичними джерелами ООН, Європейської Ради та національних статистичних установ.

Тема 2. Історичні особливості формування сучасної території держави. Динаміка змін територіально-адміністративного та політико-адміністративного устрою за час існування державних утворень на сучасних теренах України.

Тема 3. Населення. Головні риси демографічної структури. Загальні та регіональні риси демографічних показників.

Тема 4. Етнічний склад населення. Історичні відмінності у формуванні етнічної структури. Особливості конфесійного складу населення на різних історичних етапах та у сучасних умовах.

Тема 5. Урбанізоване та руральне населення. Головні екістичні характеристики. Найбільші міста та їх географічна характеристика. Особливості сільського розселення в різних регіонах.

Тема 6. Соціальна структура населення. Професійний склад та його динаміка. Структурна диференціація доходів різних соціальних верств.

Тема 7. Електоральна географія України. Особливості виборчої системи та сплав регіональної специфіки на електоральні вподобання населення за роки незалежності та демократичних реформ.

Тема 8. Структурні співвідношення у господарстві України. Провідні сектори. Вплив історичних та природних факторів на структуру господарства. Структура валового національного продукту та його динаміка.

Тема 9. Паливно-енергетичний комплекс. Добувні та обробні кластери. Роль природних ресурсів та застосування сучасних технологій розвитку видобутку та використання палива. Електроенергетика та її структура.

Тема 10. Комплекс металургійних виробництв. Ресурсна база. Співвідношення чорної та кольорової металургії. Експортний потенціал комплексу.

Тема 11. Машинобудівний комплекс. Провідні виробництва. Значення аерокосмічних, транспортних та сільськогосподарських кластерів.

Тема 12. Агропромисловий комплекс. Рослинництво і тваринництво у сільському господарстві. Особливості переробних кластерів та нерівномірність їх розвитку. Експортний потенціал комплексу.

Тема 13. Транспортний комплекс України. Структура залізничного, автомобільного, водного, авіаційного та трубопровідного транспорту. Транзитність та мембранність територій.

Тема 14. Рекреаційно-туристичний комплекс. Структурні компоненти та спеціалізація. Нерівномірність розвитку та залежність від інших сфер господарства.

Змістовий модуль 2. Суспільно-географічне районування території України

Тема 15. Методологічні підходи до районування території України. Етапи формування економічних районів. Політична складова районування.

Тема 16. Спеціалізація та рівні суспільного розвитку районів країни. Нерівномірність розподілу природних та соціально-економічних ресурсів. Подолання дисбалансу розвитку районів шляхом бюджетно-економічної політики.

Тема 17. Індустріальний схід країни. Донецький, Придніпровський та Слобожанський райони.

Тема 18. Аграрно-індустріальний захід країни. Карпатський, Поліський, Подільський райони.

Тема 19. Центр країни. Столичний та Центральний райони.

Тема 20. Аграрно-рекреаційний південь країни. Причорноморський район.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	очна форма навчання					заочна форма навчання				
	усь ого	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	П	лаб.	с. р.		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	13
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика населення, господарства і соціальної сфери України.										
Тема 1. Місце України в світі. Загальні характеристики території, населення, господарства. Макроекономічні та демографічні показники за статистичними джерелами ООН, Європейської Ради та національних статистичних установ.	6	2			4	7	1			6
Тема 2. Історичні особливості формування сучасної території держави. Динаміка змін територіально-адміністративного та політико-адміністративного устрою за час існування державних утворень на сучасних теренах України.	4	2			2	7	1			6
Тема 3. Населення. Головні риси демографічної структури. Загальні та регіональні риси демографічних показників.	4	2			2	7	1			6
Тема 4. Етнічний склад населення. Історичні відмінності у формуванні етнічної структури. Особливості конфесійного складу населення на різних історичних етапах та у сучасних умовах.	4	2			2	7	1			6
Тема 5. Урбанізоване та руральне населення. Головні якісні характеристики. Найбільші міста та їх географічна характеристика. Особливості сільського розселення в різних регіонах.	4	2			2	7	1			6
Тема 6. Соціальна структура населення. Професійний склад та його динаміка. Структурна диференціація доходів різних соціальних верств.	4	2			2	7	1			6
Тема 7. Електоральна географія України. Особливості виборчої системи та сплав регіональної специфіки на електоральні вподобання населення за роки незалежності та демократичних реформ.	4	2			2	7	1			6
Тема 8. Структурні співвідношення у господарстві України. Провідні сектори. Вплив історичних та природних факторів на структуру господарства. Структура валового національного продукту та його динаміка.	4	2			2	7	1			6

Тема 9. Паливно-енергетичний комплекс. Добувні та обробні кластери. Роль природних ресурсів та застосування сучасних технологій розвитку видобутку та використання палива. Електроенергетика та її структура.	4	2			2	7	1			6
Тема 10. Комплекс металургійних виробництв. Ресурсна база. Співвідношення чорної та кольорової металургії. Експортний потенціал комплексу.	4	2			2	7	1			6
Тема 11. Машино-будівний комплекс. Провідні виробництва. Значення аерокосмічних, транспортних та сільськогосподарських кластерів.	4	2			2	7	1			6
Тема 12. Агропро-мисловий комплекс. Рослинництво і тваринництво у сільському господарстві. Особливості переробних кластерів та нерівномірність їх розвитку. Експортний потенціал комплексу.	4	2			2	7	1			6
Тема 13. Транспортний комплекс України. Структура залізничного, автомобільного, водного, авіаційного та трубопровідного транспорту. Транзитність та мембранність тери-торій	4	2			2	7	1			6
Тема 14. Рекреаційно-туристичний комплекс. Структурні компоненти та спеціалізація. Нерівно-мірність розвитку та залежність від інших сфер господарства.	4	2			2	7	1			6
Разом за змістовим модулем 1	58	28			30	98	14			84
Змістовий модуль 2. Суспільно-географічне районування території України										
Тема 15. Методологічні підходи до районування території України. Етапи формування економічних районів. Політична складова районування.	6	2			4	3	1	-		2
Тема 16. Спеціалізація та рівні суспільного розвитку районів країни. Нерівномірність розподілу природних та соціально-економічних ресурсів. Подолання дисбалансу розвитку районів шляхом бюджетно-економічної політики.	10	2	2		6	5	1	2		2
Тема 17. Індустріальний схід країни. Донецький, Придніпровський та Слобожанський райони.	11	2	6		3	4	1	-	2	1
Тема 18. Аграрно-індустріальний захід країни. Карпатський, Поліський, Подільський райони.	11	2	6		3	3		2		1
Тема 19. Центр країни. Столичний та Центральний райони.	14	2	4		8	3	--	2		1
Тема 20. Аграрно-рекреаційний	10	2	2		6	4	1	2		1

південь Причорноморський район.	країни.									
Разом за змістовим модулем 2	62	12	20		30	22	4	8	2	8
Курсова робота	30				30	30				30
Усього годин	150	40	20		90	150	18	8	2	122

5. Теми семінарських занять

У програмі семінарські заняття не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 2. Суспільно-географічне районування території України	
1	Тема 1. Картографування сучасної мережі суспільно-географічний районів.	2/ 1
2	Тема 2. Господарство Донбасу (Донецька та Луганська області).	2/1
3	Тема 3. Господарство Індустріального Придніпров'я (Дніпропетровська та Запорізька області)	2/1
4	Тема 4. Господарство Слобожанщини (Харківська, Сумська, Полтавська області)	2/1
5	Тема 5. Господарство Центрального району (Кіровоградська та Черкаська області)	2/1
6	Тема 6. Господарство Столичного району (Київська, Житомирська, Чернігівська області, місто Київ)	2/1
7	Тема 7. Господарство Карпатського району (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська та Чернівецька області)	2/1
8	Тема 8. Господарство Західно-Поліського району (Волинська та Рівненська області)	2/1
9	Тема 9. Господарство Подільського району (Вінницька, Хмельницька та Тернопільська області)	2/ лаб1
10	Тема 10. Господарство Причорноморського району (Одеська, Миколаївська, Херсонська області, Автономна республіка Крим та місто Севастополь).	2 / лаб 1
	Разом	20д.в/ 8 пр, лаб 2 з.в

7. Теми лабораторних занять

У програмі практичні заняття не заплановані

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1.	Визначити головні кластери формування валового внутрішнього продукту України та їх складові частини.	6/ 10
2.	Дати оцінку провідних чинників формування доходної частини національного бюджету України.	3 /10
3.	Картографувати провідні політико-адміністративні та територіально-адміністративні одиниці поділу України у 1050, 1650, 1800, 1900 та 1930 роках.	3/ 10
4.	Охарактеризувати демографічну ситуацію в Україні на 1991 та 2021 роки.	3 /10
5.	Картографування провідних наукових та науково-освітніх закладів України	3 / 10

6.	Охарактеризувати лісогосподарський комплекс України.	3 / 10
7.	Дати аналітичну оцінку кластеру виробництва будівельних матеріалів.	3 / 10
8.	Картографування об'єктів порцелянової, фаянсової та склоробної промисловості та пояснити їх розташування.	3 / 7
9.	Охарактеризувати кластер медичної промисловості, відмінності у територіальній організації медико-фармацевтичної та медико-інструментальної промисловості.	3 / 7
	Разом за змістовим модулем 1	30 / 84
	Змістовий модуль 2.	
10.	Знайти інформацію про українську діаспору в країнах світу, її чисельність, зв'язки з історичною батьківщиною, економічний та політичний вплив.	4 / 2
11.	Картографування історичних фортифікаційних об'єктів України. Охарактеризувати їх географічне розташування.	6 / 2
12.	Знайти та охарактеризувати палацово-паркові ансамблі на території України. Знайти інформацію про їх стан та форми використання.	3 / 1
13.	Визначити структуру зовнішніх економічних зв'язків України, особливості зовнішньої торгівлі товарами та послугами.	3 / 1
14.	Дати оцінку впливу аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 році на економіку та суспільство.	8 / 1
15.	Охарактеризувати членство України у міждержавних політичних, економічних та інших структурах.	6 / 1
	Разом за змістовим модулем 2	60 / 8
	Курсовая работа	30 / 30
	Разом	90 / 122

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням наочних засобів, презентації, самостійна робота, практичні заняття, самостійне опрацювання нового матеріалу, в т.ч. із застосуванням Інтернет-ресурсів.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль - іспит. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє

	завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Провідні географічні риси структури формування валового національного продукту.
2. Роль меліоративних земель в аграрному комплексі.
3. Історичні особливості формування субетносів в складі етносу України.
4. Рекреаційний комплекс Причорномор'я.
5. Гідромеліоративний комплекс Причорномор'я.

6. Бальнеологічні ресурси української частини Карпат. Порівняння з іншими карпатськими країнами.
7. Адміністративно-територіальний устрій: головні складові.
8. Транспортний комплекс Причорномор'я: головні морські порти.
9. Кластер деревообробних виробництв: структурні особливості.
10. Екологічні проблеми меліорованих земель Причорномор'я.
11. Провідні центри машинобудування Слобожанщини та їх спеціалізація.
12. Кондитерські підприємства в складі агропромислових холдингів.
13. Спеціалізація металургійних підприємств Індустріального Придніпров'я.
14. Замкові, палацові та релігійні архітектурні пам'ятки Поділля.
15. Порцелянова та склоробна промисловість: територіальні риси кластеру.
16. Українська діаспора на Американському континенті.
17. Атомна енергетика - основа енергозабезпечення та енергонезалежності.
18. Дніпровський гідроенергетичний каскад: складові та їх особливості.
19. Кольорова металургія: структурні складові та їх співвідношення.
20. Туристичні ресурси Автономної республіки Крим.
21. Об'єкти культурної та природної спадщини ЮНЕСКО в Україні.
22. Характеристика головних районів картоплярства.
23. Науково-освітні установи Києва.
24. Подолання наслідків аварії 1986 року на Чорнобильській АЕС.
25. Фестивальна мережа подієвого туризму в Україні.
26. Палацово-паркові ансамблі південного узбережжя Криму.
27. Ресурси Донецького кам'яно-вугільного басейну.
28. Найбільші карстові печери - об'єкти спелеотуризму.
29. Запорізька атомна електростанція - найбільше підприємство кластеру Європи.
30. Райони виноградарства та центри виноробства.
31. Головні експортні продукти України.
32. Пам'ятки часів Київської давньоруської держави.
33. Структура залізничного транспорту.
34. Відновлювальна енергетика: провідні сонячні та вітрові електростанції.
35. Особливості господарського керівництва комплексу міста Дніпро.
36. Структура промисловості будівельних матеріалів.
37. Етнічна структура Закарпаття.
38. Конфесійна структура населення.
39. Розвиток фармацевтичних виробництв та їх територіальна організація.
40. Головні зернові культури в аграрному виробництві України.
41. Науково-освітні установи Львова.
42. Інноваційні тенденції в структурі промисловості.
43. Екологічні чинники стану туристичних ресурсів Полісся.
44. Харківська міська агломерація.
45. Північна Буковина та Буджак зі спільними рисами історичної долі.
46. Водні ресурси Криму.
47. Теплова енергетика: головні особливості.
48. Чорна металургія Запоріжжя.
49. Цукрова промисловість України.
50. Міграційні процеси в сучасній Україні.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
Т1-Т5	Т6-Т10	Т11-Т14	Т15-Т17	Т18-Т20	30	100
2	2	2	5	5		
Контр. тестування 30 балів			Контр.тестування 30 б.			
Самостійна робота 12						

	балів		
--	-------	--	--

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Захист курсової робота оцінюється за 100-бальною шкалою ЄКТС та національною системою з окремою заліковою відомістю. Вимоги до оформлення та критерії оцінювання курсової роботи надаються здобувачам окремою методичною розробкою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	
75-84	C	добре	
70-74	D	задовільно	
60-69	E	допустимо	
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; мультимедійні презентації; плани практичних занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (карти, схеми, рисунки).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Заставний Ф.Д. Географія України. Львів: Світ, 1994.- 472 с.
2. Ковтун В.В., Степаненко О.В. міста України. Економіко-географічний довідник. К. АРС, 2020.-279 с.
3. Молодецький А.Е. Соціально-економічна географія України. Кваліфікаційний мінімум географічних назв. Одеса: ТЕС, 2019, - 86 с.
4. Поповкін В.А., Калитенко А.П. та ін. Аванпроект економічного районування України.- К: Нац ін-т стратегічних досліджень. 2017.- 90 с.
5. Соціально-економічна географія України/ Ред. О.І. Шаблій. Львів: Світ, 2016.- 640 с.

Методичні вказівки:

Методичні вказівки з оформлення та представлення до захисту курсових робіт студентів спеціальності 106 Географія [електронний ресурс] / укладачі М. В. Адобовська, А. О. Буяновський, В.В. Яворська, А.М. Шашеро. Одеса: ОНУ, 2023. 66 с.

Додаткова:

1. Довкілля України 2022. <https://ukrstat.gov.ua> >publ1_u
2. Зовнішньоекономічна діяльність 2023. <https://buhplatforma.com.ua>>article
3. Статстичний збірник "Регіони України".2021. <https://stat.ua>>sites>files
4. Статистичний щорічник України 2022. <https://ukr.stat.gov.ua>>arch_zov_2b
5. Україна в цифрах 2022 <https://ukrstat.gov.ua>>druk>kf_u